

Beoordeling arbeidsrelaties anno 2026 – ZZP discussie ongoing

In vervolg op de presentatie gehouden door Anke Boerefijn van VanLoman en Rachelle Mourits van Blenheim Advocaten, treffen jullie hieronder aan de ontwikkelingen ten aanzien van de zzp-problematiek tot maart 2026.

Beoordeling van arbeidsrelaties

Na de afschaffing van de verklaring arbeidsrelatie (VAR) en daaropvolgend de invoering van de Wet Deregulering Arbeidsrelaties (Wet DBA) sinds 2016, is in de praktijk veel onduidelijkheid ontstaan over de beoordeling van arbeidsrelaties. De criteria die bepalen of een werkende zelfstandig of werknemer is, zijn niet altijd duidelijk. Bovendien kan vooraf geen zekerheid worden ontleend aan de modelovereenkomsten die de Belastingdienst heeft gepubliceerd, aangezien de feitelijke uitvoering ook moet worden meegewogen. Om die reden werd door de Belastingdienst een handhavingsmoratorium ingesteld. Het handhavingsmoratorium hield in dat de Belastingdienst gedurende de looptijd hiervan geen correctieverplichtingen, naheffingen of boetes oplegt, tenzij sprake was van kwaadwillendheid of als een eerder gegeven aanwijzing onvoldoende werd opgevolgd. Per 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium opgeheven. Dit betekent dat de Belastingdienst weer actief handhaaft en correctieverplichtingen en naheffingsaanslagen kan opleggen als een arbeidsrelatie wordt geherkwalificeerd van een zelfstandige relatie naar een werknemersrelatie.

Zachte landing 2025 en 2026

Er bestond nog veel onduidelijkheid over de kwalificatie van een arbeidsrelatie in 2025. Om deze reden heeft de Belastingdienst de zogenoemde zachte landing ingevoerd. De zachte landing houdt in dat de Belastingdienst geen verzuim- of vergrijpboetes oplegde in 2025 tenzij sprake is van opzet of grove schuld. In 2026 geldt een gedeeltelijke verlenging van de zachte landing: vergrijpboetes kunnen worden opgelegd bij bewuste en ernstige overtredingen, maar verzuimboetes worden in 2026 nog niet opgelegd. De Belastingdienst gaat bovendien in beginsel eerst in gesprek met de betrokken partijen alvorens naheffingsaanslagen en boetes worden opgelegd.

Wanneer in een concrete situatie sprake is van een dienstbetrekking is zeer casuïstisch. De arbeidsrelatie dient te worden beoordeeld op basis van alle feiten en omstandigheden tijdens het sluiten van de overeenkomst als ook tijdens de uitvoering van de overeenkomst waarbij niet één feit van doorslaggevende betekenis. Belangrijke recente jurisprudentie die meer duidelijkheid geven over de kwalificatie van een arbeidsrelatie zijn de arresten van Uber & Deliveroo.

Het Deliveroo-arrest

Op 24 maart 2023 deed de Hoge Raad uitspraak in de Deliveroo-zaak. De Hoge Raad oordeelde dat de bezorgers werkzaam zijn op basis van een arbeidsovereenkomst en introduceerde een toetsingskader aan de hand van negen gezichtspunten, die inzichtelijk maken wanneer sprake is van een arbeidsovereenkomst dan wel van zelfstandigheid. Dit toetsingskader vormt sindsdien de basis voor de beoordeling van arbeidsrelaties in de praktijk en rechtspraak.

Het Uber-arrest

In de zaak tussen Uber en vakbond FNV stond de vraag centraal of andere factoren die wijzen op een arbeidsovereenkomst opzij gezet kunnen worden door een sterke mate van ondernemerschap. Het Hof oordeelde dat niet alle Uber-chauffeurs als werknemer kunnen worden gekwalificeerd, omdat bij een deel van hen sprake is van een zodanig sterke mate van ondernemerschap dat zij kwalificeren als zelfstandigen. De Hoge Raad beantwoordde eerder de prejudiciële vragen van het Hof dat per individueel geval beoordeeld dient te worden of al dan niet sprake is van een dienstbetrekking. Het arrest van het hof is een tegenvaller voor de FNV omdat niet eenvoudig een groep zelfstandigen kan worden aangemerkt als werknemer. De FNV is nog aan het onderzoeken om of er mogelijkheden zijn om cassatie in te stellen, hiervoor heeft de FNV nog tot 27 april 2026.

Wet verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (Wet VBAR)- Wetsvoorstel deels geschrapt

Op zoek naar een vervanger van de Wet DBA, werd het wetsvoorstel VBAR geïntroduceerd. Het kabinet heeft op 6 maart 2026 het verduidelijkingsdeel van de Wet VBAR geschrapt, omdat dit deel voor te veel onrust zorgde. Alleen het rechtsvermoeden voor laagbetaalde zzp'ers blijft vooralsnog in stand, zodat zzp'ers die minder dan € 38 per uur verdienen makkelijker hun rechtspositie kunnen opeisen. Als een zzp'er een beroep doet op het rechtsvermoeden, moet de opdrachtgever aantonen dat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst. De beoogde ingangsdatum van het rechtsvermoeden is 1 juli 2026 maar is momenteel nog onzeker. Het wetsvoorstel ligt ter behandeling in de Tweede Kamer.

De Zelfstandigenwet

Op 3 april 2025 dienden Tweede Kamerleden van VVD, D66, CDA en SGP gezamenlijk het initiatiefvoorstel Zelfstandigenwet in als alternatief voor de Wet VBAR. Het belangrijkste verschil met de Wet VBAR is dat de Zelfstandigenwet vooraf bepaalt hoe een arbeidsrelatie kwalificeert, in plaats van achteraf. De wet introduceert drie toetsen: de zelfstandigentoets (is iemand conform de gestelde criteria een zelfstandige?), de werkrelatietoets (zijn er dominante elementen aanwezig die een belemmering vormen voor zelfstandige uitvoering?) en het sectorale rechtsvermoeden.

Het kabinet-Jetten wil de Zelfstandigenwet zo snel mogelijk invoeren en werkt de wet de komende tijd verder uit. De geplande invoering van de VBAR gaat niet door, enkel het rechtsvermoeden wordt ingevoerd per 1 juli 2026 als het aan de coalitiepartijen ligt. Omdat het kabinet een minderheidskabinet is, heeft het voor invoering steun nodig van oppositiepartijen. De precieze invoeringsdatum staat nog niet vast; een gefaseerde invoering wordt overwogen.

Herstel- en Veerkrachtplan (HVP)

Europese verplichtingen spelen ook een rol. Nederland heeft in het kader van het Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) met de Europese Commissie afgesproken een reeks arbeidsmarkthervormingen door te voeren, waaronder de aanpak van schijnzelfstandigheid. Aan dit pakket hangt een toezegging van circa € 600 miljoen aan Europese steun. De deadline voor publicatie van relevante wetgeving in het Staatsblad is 31 augustus 2026; wordt deze niet gehaald, dan loopt Nederland het risico om de Europese steun niet te ontvangen. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat er in de zomer 2026 meer informatie komt over de volledige inhoud van de Zelfstandigenwet.

Gegeven al deze ontwikkelingen, verdient het aanbeveling om de arbeidsrelaties binnen uw organisatie te inventariseren en de mogelijke financiële risico's te identificeren zodat risico beperkende maatregelen kunnen worden genomen. Hierbij dient extra aandacht te worden besteed aan situaties waarin de vergoeding per uur lager is dan EUR 38.

Anke Boerefijn en Rachelle Mourits